

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามแนวการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Effect of Learning Activity Management of Social Studies, Religion, and Cultural Subject Group on Phenomenon-Based Learning for Prathomsuksa 5 Students

ศุภชัย สมนวน¹

Supachai Somnual¹

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิด
แก้ปัญหา และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ
ปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ”
มหาวิทยาลัยบูรพา จ.ชลบุรี จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 35 คน รวม 70 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบ
กลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้
ปรากฏการณ์เป็นฐาน แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบ
วัดทักษะการคิดแก้ปัญหา และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหา และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดย
ใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อน
เรียน และผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหา และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนของกลุ่มที่ได้รับการจัดการ
เรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการแก้ปัญหา และเจตคติต่อการ
จัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน, สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, ทักษะการคิดแก้ปัญหา

¹ อาจารย์ ดร., โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

¹ Lecturer Dr., Piaboonbumpen Demonstration School, Burapha University

Corresponding Author E-mail : supachais@buu.ac.th

Abstracts

This research aimed to investigate and compare the learning achievement, problem-solving thinking skills, and attitudes towards Social Studies, Religion, and Culture learning management of Prathomsuksa 5 (Grade 5) students. The study compared a group that received phenomenon-based learning management with a group that received regular learning management. The sample consisted of 70 Prathomsuksa 5 students from Piboonbumpen Demonstration School, Burapha University, Chonburi, divided into two classes of 35 students each, selected using cluster random sampling. The research instruments included phenomenon-based lesson plans, regular lesson plans, an achievement test, a problem-solving thinking skills test, and an attitude test towards phenomenon-based learning activity. The research findings revealed that, in terms of learning achievement, problem-solving thinking skills, and attitudes towards learning Social Studies, Religion, and Culture, the overall post-test mean scores of both the phenomenon-based learning group and the regular learning group were higher than their pre-test scores. Furthermore, a comparison of the post-test scores showed that the phenomenon-based learning group had significantly higher mean scores in learning achievement, problem-solving skills, and attitudes towards Social Studies, Religion, and Culture learning than the regular learning group, at a statistical significance level of .05.

Keywords: Phenomenon-Based Learning, Social Studies, Religion and Culture, Problem-Solving Thinking Skill

บทนำ

การศึกษาถือเป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ เนื่องจากมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการยกระดับคุณภาพของมนุษย์เยาวชนไทยมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมุ่งส่งเสริมการเติบโตทางวิชาการและศีลธรรม ช่วยให้พวกเขาใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและมีส่วนสนับสนุนความก้าวหน้าของชาติท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเทศที่มีประชากรที่มีการศึกษามีแนวโน้มก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของศตวรรษที่ 21 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ระบุเป้าหมายในการสร้างระบบบริหารจัดการการศึกษามีคุณภาพ ปลุกฝังพลเมืองที่มีความรับผิดชอบด้วยทักษะและความสามารถที่จำเป็น และส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานอยู่บนคุณธรรม จริยธรรม และความสามัคคี แผนนี้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมุ่งหวังที่จะหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยกำหนดเป้าหมายให้ผู้เรียนพัฒนาคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่ความสามารถพื้นฐาน เช่น การอ่าน

การเขียน และคณิตศาสตร์ ควบคู่ไปกับทักษะที่สำคัญ เช่น การสื่อสาร นวัตกรรม การคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังในมาตราที่ 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้อง ยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และได้กล่าวถึงรูปแบบวิธีการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่เชื่อว่าผู้เรียนสามารถพัฒนาและสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 7) สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้คุณธรรม พลุกจิตสำนึกความเป็นพลเมืองที่ดีภายในประเทศและระดับสากล ยึดมั่นระบอบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต และให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้เต็ม ศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

ผู้วิจัยรับผิดชอบการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จากผลการจัดการเรียนรู้ พบว่า ในสาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับต่ำ อาจเป็นเพราะครูผู้สอนยังขาดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน การสอนกำหนดเน้นให้นักเรียนทำปฏิบัติตามที่กำหนดไว้โดยครูเป็นผู้รู้มากที่สุด เป็นผู้เชี่ยวชาญในชั้นเรียน เป็นผลให้นักเรียนไม่รู้จักคิด โดยเฉพาะทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา ซึ่งเป็นกระบวนการที่จำเป็นในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาจะต้องรู้จักการคัดเลือกปัญหา ที่ท้าทายและเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน สร้างความตระหนัก กระตุ้นให้นักเรียนมองเห็นปัญหา และเห็นคุณค่าในการแก้ปัญหา โดยครูผู้สอนมีลักษณะที่ชอบคิดสร้างสรรค์ สร้างความเชื่อมั่น ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ และรู้ความสามารถของนักเรียน โดยช่วยให้บทวนความรู้เดิม ดูแลช่วยเหลือให้เกิดการคิดแก้ปัญหา และสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ดี เปิดโอกาสให้ศึกษาค้นคว้า และกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นในการเสนอแนวทางการแก้ปัญหา (สุวิทย์ มูลคำ, 2551; ภาวณี บุญธิมา, 2553) นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่สามารถที่จะกระตุ้นให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนบางคนยังขาดความสนใจ เบื่อหน่าย เครียด และไม่สนุกสนานในการเรียนการสอน (สำลี รักสุทธี, 2544) สอดคล้องกับ พรธนิภา กิจเอก (2550) ที่กล่าวว่า ครูยังมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่ยึดเนื้อหาเป็นหลัก เนื้อหาไม่สอดคล้องกับความสามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเป็นเรื่องไกลตัว เน้นท่องจำจะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายตามลำดับส่งผลกระทบต่อเจตคติของผู้เรียน เพราะเจตคติเกิดจากการเรียนรู้จนเกิดประสบการณ์ เกิดเป็นความรู้สึกว่าชอบหรือไม่ชอบ หากผู้เรียนมีเจตคติในทางลบ ปัญหาดังกล่าวก็จะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ วิจารณ์ พานิช (2554) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนยังไม่สะท้อนเรียนรู้ที่แท้จริง ดังนั้น ครูจะต้อง

ออกแบบการเรียนรู้ได้เรียนในสภาพที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงที่สุด โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความซับซ้อน ผู้เรียนที่ขาดทักษะการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 จะเป็นคนตามโลกไม่ทันและใช้ชีวิตลำบาก ดังนั้น การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

แนวทางในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นที่สนใจในหลายประเทศทั่วโลก ได้แก่ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) อันเป็นแนวคิดพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon-Based Learning: Pb-BL) ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาจากประเทศฟินแลนด์ ที่มีหลักการนำเอาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงบนโลกนำมาศึกษาโดยเชื่อมโยงกับศาสตร์ต่าง ๆ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการคิด ได้แสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึก ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ ตลอดจนการสร้างสรรค์ชิ้นงานหรือโครงการ เพื่อพัฒนาทักษะหลัก (Core Skills) และทักษะทางอารมณ์และสังคม (Soft Skills) โดยให้นักเรียนสังเกตเรียนรู้ในมุมมองที่หลากหลาย ตั้งคำถามและใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ในการค้นหาคำตอบ เป็นการเรียนรู้ไปสู่นอกห้องเรียน ผ่านการลงมือปฏิบัติ และสร้างแรงกระตุ้นต่อการเรียนรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้รับประสบการณ์ที่กว้างขวาง และสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Silander & Mattila, 2015; พงศธร มหาวิจิตร, 2560; อรพรรณ บุตรกตัญญู, 2561) เป็นจัดการเรียนรู้เริ่มต้นจากการใช้ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง มีความหมายต่อผู้เรียน ที่มีความเชื่อมโยงศาสตร์ความรู้ต่าง ๆ จากการตั้งประเด็นคำถามที่เป็นประเด็นปัญหาให้ขบคิด ใช้กระบวนการสืบเสาะค้นหาความรู้จากปรากฏการณ์ที่นักเรียนมีความสนใจอย่างแท้จริง โดยอาศัยความรู้เดิมเป็นพื้นฐาน เน้นให้ทำงานร่วมกัน ปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดทักษะ และกระบวนการเรียนรู้ มีส่วนรวมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อนำไปสู่การหาคำตอบ และได้องค์ความรู้ใหม่ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยครูเป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนรู้ (Silander , 2015; Daehler & Folsom, 2016; Kompa, 2017) นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยได้นำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน โดยพงศธร มหาวิจิตร (2560) ได้นำแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการเรียนแบบเชิงรุกในรายวิชาการประถมศึกษาให้กับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำมาใช้มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก จึงสามารถพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้ นอกเหนือจากนี้ยังพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับการเรียนแบบเชิงรุกอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ทัณตธร จัยสวัสดิ์ และคณะ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน พบว่า อยู่ระดับร้อยละ 80.42 ± 12.15 จึงสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

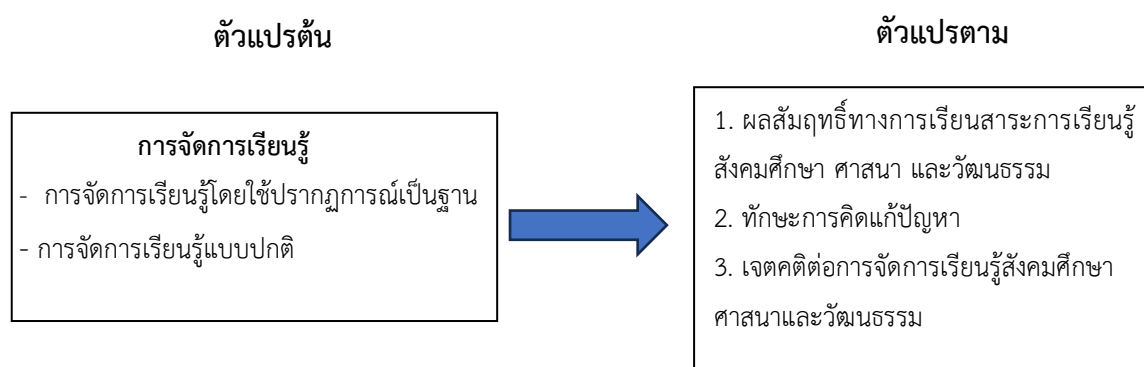
ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย ชั้นที่ 1 นำเข้าสู่ปรากฏการณ์ ชั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับสถานการณ์ ชั้นที่ 3 สืบเสาะหาความรู้ ชั้นที่ 4 สังเคราะห์องค์

ความรู้และลงข้อสรุป และขั้นที่ 5 วัดและประเมินผล เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะทักษะการคิด แก้ปัญหาสูงขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหา และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานและกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหา และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามแนวการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามแนวการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย ดังนี้

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี จำนวน 5 ห้องเรียน

มีจำนวนนักเรียน 175 คน ซึ่งแต่ละห้องเรียนได้จัดนักเรียนแบบละความสามารถ กล่าวคือ มีนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับดีมาก ดี และปานกลาง และมีจำนวนนักเรียนที่เท่ากัน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 35 คน รวม 70 คน ได้มาโดยใช้การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม โดยวิธีการจับสลาก 2 ห้องเรียน จาก 5 ห้องเรียน จากนั้นจับสลากห้องเรียนกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 กลุ่มควบคุม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 ห้องเรียนกลุ่มทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน และกลุ่มควบคุมใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ มีการทดสอบความรู้พื้นฐานเพื่อตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่าง

2. การออกแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ประกอบด้วยกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ทำการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ดำเนินการทดลองตามแผนการวิจัยแบบ Randomized Control-Group Pretest-Posttest Design (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2553) ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

กลุ่ม	คะแนนก่อนเรียน	ทดลอง	คะแนนหลังเรียน
<i>E R</i>	T_1	<i>X</i>	T_2
<i>C R</i>	T_1	-	T_2

ความหมายของสัญลักษณ์

- R* แทนการกำหนดตัวอย่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยการสุ่ม (Random Assignment)
- E* แทนกลุ่มทดลอง (Experimental Group)
- C* แทนกลุ่มควบคุม (Control Group)
- X* แทนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน
- แทนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
- T_1 แทนคะแนนก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
- T_2 แทนคะแนนหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

1) แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่ปรากฏการณ์ ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับสถานการณ์ ขั้นที่ 3 สืบเสาะหาความรู้ ขั้นที่ 4 สังเคราะห์องค์ความรู้และลงข้อสรุป และขั้นที่ 5 วัดและประเมินผล นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านประเมินความเหมาะสม ได้คะแนน

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ประกอบไปด้วย ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ และขั้นสรุป จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้

2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวชี้วัด (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.80-1.00 มีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ 0.20 – 0.72 ค่าอำนาจจำแนก (D) ตั้งแต่ 0.20 – 0.53 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.86

3) แบบทดสอบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหา จำนวน 28 ข้อ ตามขั้นตอนการคิดแก้ปัญหาของ Weir (1974) ประกอบด้วย 4 ขั้น คือ 1) ขั้นตั้งปัญหา 2) ขั้นวิเคราะห์ปัญหา 3) ขั้นเสนอวิธีการแก้ปัญหา 4) ขั้นตรวจสอบผลลัพธ์ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับกระบวนการที่ต้องการวัด (IOC) ได้ค่าตั้งแต่ 0.80-1.00 มีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ 0.27 – 0.73 ค่าอำนาจจำแนก (D) ตั้งแต่ 0.20 – 0.67 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.83

4) แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 20 ข้อเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ ของ Likert (1932 อ้างถึงใน แสงเดือน ทวีสิน, 2545) นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบสอบถาม (IOC) ได้ค่าตั้งแต่ 0.80-1.00 ได้ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถาม ใช้วิธีการแจกแจงที (t -Distribution) ตั้งแต่ 1.92-10.32 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.89

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1) ทำการทดสอบก่อนเรียน กับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานและกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหา และแบบวัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2) ดำเนินการสอน โดยผู้วิจัยทำการสอนกลุ่มทดลองด้วยตนเอง โดยให้กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ส่วนกลุ่มควบคุมจัดการเรียนรู้แบบปกติ ใช้เวลา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ชั่วโมงละ 60 นาที รวม 14 ชั่วโมง

3) เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์และกลุ่มควบคุมจัดการเรียนรู้แบบปกติทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหา และแบบวัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นำคะแนนที่ได้จากการวัดมาวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจผลการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหา และแบบวัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มาวิเคราะห์ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหา เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน และกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยนำคะแนนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยได้อาศัยคะแนนค่าเฉลี่ยโดยแปลงค่าและเปลี่ยนข้อความเจตคติในทางที่ไม่ดีให้เป็นเจตคติในทางที่ดีโดยกำหนดค่าคะแนนตามเกณฑ์ของ Likert (1932 อ้างถึงใน แสงเดือน ทวีสิน, 2545, หน้า 72)

2) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหา และเจตคติต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานกับกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้สถิติเชิงสรุปอ้างอิงแบบ Independent sample *t*-test

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามแนวการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหา และแบบวัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากนั้นจึงดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon-Based Learning) ในขณะที่กลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหา เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

1.1 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้
ปรากฏการณ์เป็นฐานกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติก่อนเรียนและหลังเรียน

สาระการเรียนรู้	กลุ่มปรากฏการณ์เป็นฐาน				กลุ่มปกติ			
	ก่อนเรียน		หลังเรียน		ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	6.34	0.51	6.58	0.46	5.30	0.35	6.48	0.45
2. สิทธิเด็ก	4.68	0.43	6.17	0.42	5.16	0.41	7.62	0.52
3. วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	4.24	0.38	8.44	0.49	4.18	0.45	5.42	0.54
4. การปกครองส่วนท้องถิ่น	3.74	0.56	6.24	0.43	4.37	0.53	5.14	0.48
รวม	19.00	4.75	27.43	4.73	19.09	5.68	24.66	5.49

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 27.43$, $S.D. = 4.73$ และ $\bar{x} = 19.00$, $S.D. = 4.75$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาจากสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยทุกสาระการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และกลุ่มที่รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 24.66$, $S.D. = 5.49$ และ $\bar{x} = 19.09$, $S.D. = 5.68$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาจากสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยทุกสาระการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.2 ผลการศึกษาทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน และกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 2 ทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้
ปรากฏการณ์เป็นฐานและกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ก่อนเรียนและหลังเรียน

ทักษะการคิดแก้ปัญหา	กลุ่มปรากฏการณ์เป็นฐาน				กลุ่มปกติ			
	ก่อนเรียน		หลังเรียน		ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. การตั้งปัญหา	3.25	0.48	5.47	0.47	3.56	0.50	5.10	0.49
2. การวิเคราะห์ปัญหา	2.98	0.48	4.69	0.49	3.06	0.48	4.54	0.49
3. การเสนอวิธีการแก้ปัญหา	3.74	0.48	4.84	0.50	3.42	0.42	4.05	0.42
4. การตรวจสอบผลลัพธ์	3.60	0.50	4.91	0.52	3.21	0.48	4.33	0.46
รวม	13.57	2.95	19.91	2.95	13.25	3.24	18.02	3.25

จากตารางที่ 2 พบว่า ทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 19.91$, $S.D. =$

2.91 และ $\bar{x} = 13.57$, $S.D. = 2.95$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาจากขั้นการคิดแก้ปัญหา พบว่า ค่าเฉลี่ยทุกขั้นการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 18.02$, $S.D. = 3.24$ และ $\bar{x} = 13.25$, $S.D. = 3.25$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาจากขั้นการคิดแก้ปัญหาค่าเฉลี่ยทุกขั้นการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.3 ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน ของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน และกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ตารางที่ 3 เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานและกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ก่อนเรียนและหลังเรียน

รายการ เจตคติ	กลุ่มปรากฏการณ์เป็นฐาน						กลุ่มปกติ					
	ก่อนเรียน			หลังเรียน			ก่อนเรียน			หลังเรียน		
	$\bar{x}$	$S.D.$	ระดับ	$\bar{x}$	$S.D.$	ระดับ	$\bar{x}$	$S.D.$	ระดับ	$\bar{x}$	$S.D.$	ระดับ
สรุปรวม 20 ข้อ	3.41	0.51	ปานกลาง	4.34	0.54	มาก	3.56	0.51	มาก	3.73	0.69	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลางและหลังเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 4.34$, $S.D. = 0.54$ และ $\bar{x} = 3.41$, $S.D. = 0.51$ ตามลำดับ) และกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 3.73$, $S.D. = 0.69$ และ $\bar{x} = 3.56$, $S.D. = 0.51$ ตามลำดับ)

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหา และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

2.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{x}$	$S.D.$	t	p (1-tailed)
กลุ่มทดลอง	35	27.43	4.73	2.261*	0.014
กลุ่มควบคุม	35	24.66	5.49		

* $p < .05$

ตารางที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานกับกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติ

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	<i>t</i>	<i>p</i> (1-tailed)
กลุ่มทดลอง	35	19.91	2.95	2.525*	0.003
กลุ่มควบคุม	35	18.02	3.25		

* $p < .05$

ตารางที่ 5 พบว่า ทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์มีค่าเฉลี่ยทักษะการคิดแก้ปัญหาสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	<i>t</i>	<i>p</i> (1-tailed)
กลุ่มทดลอง	35	4.34	.54	4.105*	0.000
กลุ่มควบคุม	35	3.73	.69		

* $p < .05$

ตารางที่ 6 พบว่า เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์มีค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามแนวการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการแก้ปัญหา และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานโดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการแก้ปัญหา และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการแก้ปัญหา และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีที่ทางสถิติ .05 ระดับนัยสำคัญ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหา และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน กับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีผลการวิจัย ดังต่อไปนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานโดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ส่วนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานโดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ส่วนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติโดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลางและหลังเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ส่วนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติโดยรวมมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ผลการวิจัยที่กล่าวมาอาจมีสาเหตุดังต่อไปนี้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เริ่มต้นด้วยการนำปรากฏการณ์ทางสังคมหรือสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นนักเรียนถูกจัดเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ละครความรู้ความสามารถเกิดทักษะการร่วมมือกันทำงานอย่างกระตือรือร้น ทักษะกระตุ้นให้เกิดการค้นคว้าหาข้อมูลแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากประเด็นจากสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้นสามารถเข้าใจเนื้อหาได้เป็นอย่างดี มีส่วนร่วมในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสดงความคิดเห็นของตนเพื่อนำไปสู่ความรู้ใหม่ เกิดกระบวนการการคิดแก้ปัญหา ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

การใช้กิจกรรมเกม เพลง บทบาทสมมติช่วยให้ผู้เรียนลดความตึงเครียด สนุกกับกิจกรรมและการเรียนรู้ เกิดเจตคติที่ดีเกิดชอบในวิชาการ มีการกระตุ้นการเรียนรู้จากการใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น รูปภาพ สื่อคลิปวิดีโอ การค้นคว้าในสื่ออินเทอร์เน็ต ใบกิจกรรมเสริม ควบคู่การลงมือปฏิบัติจริง กระบวนการดังกล่าวทำให้นักเรียนเกิดผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหา เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจักษ์ น้อยเหนือ (2564) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์โดยใช้การจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานนักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด นอกจากนี้ พณิดา เตชะผล และ คณะ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้การสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับปรากฏการณ์เป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ นั้น ผู้วิจัยออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยออกแบบตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการคิดวิเคราะห์ การค้นคว้า และการทดลอง ผู้เรียนจะมีโอกาสดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2541; ประเวศ วะสี, 2543) จึงส่งผลทำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ตามปกติมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหา และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเนื่องจากเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีกระบวนการและขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนกว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามปกติ

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหา และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหา และเจตคติต่อการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อใช้ในการวิจัยดังต่อไปนี้ ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่ปรากฏการณ์ ครูผู้สอนนำเสนอปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ หรือที่เป็นปัญหาเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นไปแล้วในอดีต กำลังจะเกิดขึ้นในปัจจุบัน หรือ กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งอาจจะเป็นข้อมูล ข่าวสาร หรือสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน จากรูปภาพ คลิปวิดีโอ ข่าวสารในอินเทอร์เน็ต ที่คำนึงถึงความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ กระตุ้นให้เกิดการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมหรือหา ขั้นที่ 2 ทำ

ความเข้าใจกับสถานการณ์ โดยอาศัยพื้นฐานความรู้เก่าของผู้เรียน โดยการสังเกต การสนทนาร่วมกัน กระตุ้นให้เกิดทำความเข้าใจ โดยการตั้งคำถามหรือกำหนดประเด็นปัญหา สาเหตุของปัญหา หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ ขั้นที่ 3 สืบเสาะหาความรู้ นักเรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลสถานการณ์ปัญหารายบุคคลและรายกลุ่ม โดยค้นคว้าข้อมูลจากหลากหลาย เพื่อหาสาเหตุของปัญหา หรือเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์นั้น โดยแสดงถึงการเชื่อมโยงบูรณาการศาสตร์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ขั้นที่ 4 สังเคราะห์องค์ความรู้ และลงข้อสรุป นักเรียนนำเสนอความรู้ที่ค้นคว้าได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายเพื่อสังเคราะห์เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ผู้เรียนนำเสนอข้อสรุปองค์ความรู้ และขั้นที่ 5 วัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน ครูผู้สอนประเมินผลว่าผู้เรียนได้รับความรู้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้มากน้อยเพียงใด ครูสามารถจะอธิบายและขยายความรู้เพิ่มเติมให้กับผู้เรียน (Daehler & Folsom, 2016; Islakhiyah et al., 2017; อรพรรณ บุตรกัตถัญญ, 2561; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562; ชลาธิป สมาหิโต, 2562; ตะวัน ไชยวรรณ และ กุลธิดา นุกุลธรรม, 2564) การจัดการเรียนรู้เริ่มต้นจากการใช้ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง มีความหมายต่อผู้เรียน ที่มีความเชื่อมโยงศาสตร์ความรู้ต่าง ๆ จากการตั้งประเด็นคำถามที่เป็นประเด็นปัญหาให้ขบคิด ใช้กระบวนการสืบเสาะค้นหาความรู้จากปรากฏการณ์ที่นักเรียนมีความสนใจอย่างแท้จริง โดยอาศัยความรู้เดิมเป็นพื้นฐาน เน้นให้ทำงานร่วมกัน ปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดทักษะและกระบวนการเรียนรู้ มีส่วนรวมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อนำไปสู่การหาคำตอบ และได้องค์ความรู้ใหม่ ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Silander, 2015; Daehler & Folsom, 2016; Kompa, 2017) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย พิพัฒน์ พงษ์ดำมาก และ คณะ (2565) ที่ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ กนกอร สมัญญาและคณะ (2566) ซึ่งศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคคำถามอาร์-ซี-เอ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานไปใช้ศึกษาและทดลองกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหา และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และศึกษาและทดลองใช้กับตัวแปรอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพให้แก่ผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น

2. ควรนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน มาพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และมีการศึกษาการวิจัยในเชิงคุณภาพเพื่อเก็บข้อมูลในทุกขั้นตอน เพื่อตรวจสอบความสามารถในการแก้สถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสามารถนำแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นที่ตนเองสอนได้

เอกสารอ้างอิง

กนกอร สมัญญา, เบญจพร วรรณูปถัมภ์, และ เฉลิมชัย เจริญเกียรติกานต์. (2566). ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคคำถามอาร์-ซี-เอ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.

วารสารวิชาการรัตนบุศย์, 5(3), 458-472.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. ชลาธิป สมาธิโต. (2562). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย.

วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 39(1), 113-129.

ตะวัน ไชยวรรณ, และ กุลธิดา นกุลธรรม. (2564). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน: การเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมความรู้ของผู้เรียนในโลกแห่งความจริง. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 15(2), 251-263.

ทัศนพงษ์ จัยสวัสดิ์, นพมณี เชื้อวัชรินทร์, และ ปริญญา ทองสอน. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ*, 22(1), 1-17.

ประเวศ วะสี. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้แก้ไขความทุกข์ยากของแผ่นดิน*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ประจักษ์ น้อยเหนือ. (2564). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์โดยใช้การจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์*, 6(2), 23-35.

พงศธร มหาวิจิตร. (2060). นวัตกรรมการเรียนรู้จากฟินแลนด์. *นิตยสาร สสวท*, 15(209), 40-45.

พนิดา เตชะผล, กรวี นันทชาติ, และ สมสงวน ปัสสาโก. (2564). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้การสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับปรากฏการณ์เป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อ การเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารคุรุศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 3(1), 19-36.

พรณิภา กิจเอก. (2550). *ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดปทุมธานี* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์

- มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม]. CRU Library.
<https://opac.chandra.ac.th/Catalog/Bibltem.aspx?BibID=b00040153>
- พิพัฒน์พงษ์ ดำมาก, ศุภณัฐ พานา, และ วุฒิชัย บุญพุก. (2565). การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. *วารสารเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 5(5), 36-48.
- ภาวิณี บุญธิมา. (2553). *การจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยเทคนิคการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอรัแรนซ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4* [ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่]. Chiangmai University Digital Collections (CMUDC).
<https://cmudc.library.cmu.ac.th/frontend/Info/item/dc:113653>
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2553). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 11). สุวีริยาสาส์น.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2541). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. ต้นอ้อ 1199.
- วิจารณ์ พานิช. (2554). *แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. พรึกหวานกราฟิก.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. ครุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *รายงานการอบรมและสัมมนาการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์*.
<https://www.obec.go.th/wp-content/uploads/2019/06/Finland-สวก.pdf>.
- สำลี รักสุทธี. (2544). *เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและการเขียนแผนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ*. พัฒนาศึกษา.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2551). *กลยุทธ์การสอนคิดแก้ปัญหา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). ภาพพิมพ์.
- แสงเดือน ทวีสิน. (2545). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์ไทแสง.
- อรพรรณ บุตรกัตถุญ. (2561). การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อการสร้างมุมมองแบบองค์รวมและการเข้าถึงโลกแห่งความเป็นจริงของผู้เรียน. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 46(2), 348-365.
- Daehler, K., & Folsom, J. (2016). *Making sense of science: phenomena-based learning*.
https://we-mss.weebly.com/uploads/8/6/4/9/8649828/mss_pbl.pdf

- Islakhiyah, K., Sutopo, S., & Yulianti, L. (2017). Scientific explanation of light through phenomenon-based learning on junior high school student. *Advances in SocialScience, Education and Humanities Research*, 34(1), 173-185.
- Kompa, J. S. (2017). *Remembering Prof. Howard Barrows: Notes on problem-based learning and the school of the future*. <https://joanakompa.com/tag/phenomenon-based-learning>
- Silander, P., & Mattila, P. (2015). *How to create the school of future-revolutionary thinking and design from Finland*. Multprint. <https://www.classter.com/wp-content/uploads/2016/09/How-to-create-the-school-of-the-future.pdf>
- Weir, J. J. (1974). Problem Solving is Everybody's Problem. *The Science Teacher*, 41(4), 16-18.

การอ้างอิงบทความ

ศุภชัย สมนวน. (2568). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามแนวการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 7(2), 141-157. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ejes/article/view/280095>

